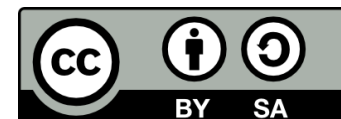

Αγροτική - Κοινωνική Ανάπτυξη

Ενότητα 4^η: Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης

Όλγα Ιακωβίδου, Μαρία Παρταλίδου, Ελένη Δημητριάδου
Γεωπονική Σχολή

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης

4^ο μάθημα

Στρατηγικές Αυτοβοήθειας, Τεχνικής
Βοήθειας, Σύγκρουσης

Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης

- Αυτοβοήθειας
- Τεχνικής βοήθειας
- Σύγκρουσης

Η Στρατηγική της Αυτοβοήθειας (1)

(ανθρωπιστικός χαρακτήρας)

- *«Μια διαδικασία κατά την οποία τα μέλη μιας τοπικής κοινωνίας **συγκεντρώνονται σε ένα χώρο**, εξετάζουν τα **προβλήματα** τους, **σχεδιάζουν στρατηγικές επίλυσης** και **εφαρμόζουν** αυτές τις στρατηγικές για την **επίλυση των προβλημάτων τους**»*

[Littrel, 1980]

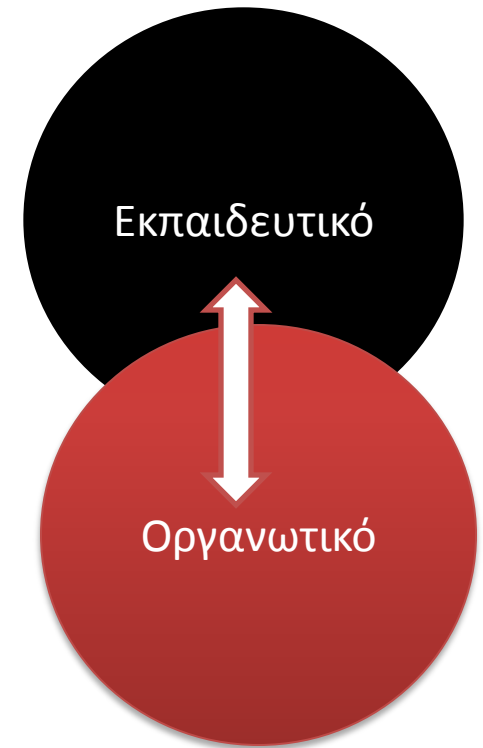

Η Στρατηγική της Αυτοβοήθειας (2)

Τότε τι ρόλο θα παίζουν τα στελέχη της Τοπικής Ανάπτυξης?

Πολλές φορές καλούνται να παρέμβουν για να επιταχύνουν μια κίνηση αυτοβοήθειας (καταλύτης)

Δημιουργούνται προβλήματα όπως:

- Οι στόχοι του στελέχους Τ.Α. μπορεί να έρχονται σε αντίθεση με τους στόχους των ανθρώπων της τοπικής κοινωνίας
- Ο όρος «**βελτίωση**» είναι γενικός και ασαφής

Εμπόδια εφαρμογής (1)

- ✓ **Αυτονομία** (συγκέντρωση εξουσιών στην κεντρική κυβέρνηση, μείωση της αυτοπαραγωγής)
- ✓ **Συνδρομή** με έργα εθελοντικά & ιδίους πόρους
- ✓ **Ετερογενείς κοινωνίες** – σύγκρουση συμφερόντων
- ✓ **Απροθυμία** συμμετοχής στα κοινά

Πελατειακές
σχέσεις

Πολιτικές
παρατάξεις

Δεν
θυσιάζουν
τον χρόνο
τους

Εμπόδια εφαρμογής (2)

- Η διαδικασία λήψης αποφάσεων δεν είναι πάντα **ανοιχτή**
- Δυσκολίες λήψης απόφασης όταν είναι **πολυπρόσωπα** όργανα

Η Κριτική της Αυτοβοήθειας [Khinduka, 1969]

- Ήπια στρατηγική
- Υπερβολική έμφαση στην ομοφωνία (*κι αυτοί που ζημιώνονται;*)
- Υπερβολική έμφαση στη συμμετοχή των πολιτών
- Η εθελοντική συμμετοχή δεν φέρνει από μόνη της την αλλαγή
- Έμφαση στον τοπικισμό (*πολλά ζητήματα είναι εθνικά*)
- Έμφαση στην αλλαγή στάσεων και αξιών

Για κοινωνική αλλαγή...

- Οι κυριότερες δομικές αλλαγές σπάνια θεσμοθετήθηκαν σε ομοφωνία
- Τα κυριότερα προβλήματα (φτώχεια) δεν μπορούν να λυθούν τοπικά πολλές φορές
- Η τοπική ανάπτυξη δεν συμβαδίζει πάντα με την εθνική ανάπτυξη

«Αντί να αλλάξεις τα μυαλά των ανθρώπων, άλλαξε το δομικό επίπεδο/ κοινωνική πολιτική & νομοθεσία»

Η Στρατηγική της Τεχνικής Βοήθειας

- Το εμπόριο των Ελλήνων στη Μεσόγειο (όχι μόνο προϊόντα αλλά και πολιτισμό)
- Ραγδαία ανάπτυξη μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (1940)
- Ίδρυση διεθνών οργανισμών: FAO, UNESCO, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κ.ά.

Ορισμός «Τεχνικής Βοήθειας»

«Στρατηγική που σκοπεύει να βοηθήσει τις τοπικές κοινωνίες να προσδιορίσουν τα προβλήματα και τις ανάγκες τους και τις δυνατές λύσεις, επιτρέποντας κάποιο βαθμό αυτονομίας στην όλη διαδικασία»

[Gamm & Fisher, 1980]

Προϋποθέσεις Υλοποίησης Τεχνικής Βοήθειας

- Κάποιος γνωρίζει κάτι που κάποιος άλλος αγνοεί
- Κάποιος αποφασίζει ότι ο αποδέκτης χρειάζεται βοήθεια
- Κλίμα σχέσεων δότη-αποδέκτη
- Κάποιος χορηγεί και κάποιος αποδέχεται

Λόγοι ανάπτυξης της Τεχνικής Βοήθειας

- Αυξημένη διαφοροποίηση - εξειδίκευση οργανισμών
- Αυξημένη αλληλεξάρτηση ανάμεσα στους οργανισμούς και τις κοινωνίες
- Βελτιωμένα μέσα επικοινωνίας
- Αυξανόμενες ποσότητες πληροφοριών που διατρέχουν τα δίκτυα επικοινωνίας
- Ύπαρξη κινήτρων προς χορηγούς και αποδέκτες

Κίνητρα στους χορηγούς της Τεχνικής Βοήθειας

- Αλτρουϊστικοί λόγοι
- Εξυπηρέτηση συμφερόντων (ανταπόδοση σε πολιτικό επίπεδο)
- Δημιουργία εξάρτησης (Δωρεάν μηχανήματα-αγορά ανταλλακτικών)

Λογότυπο της οργάνωσης «Γιατροί Χωρίς Σύνορα»

Πηγή:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF:%CE%93%CE%B9%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%AF_%CE%A7%CF%89%CF%81%CE%AF%CF%82_%CE%A3%CF%8D%CE%B D%CE%BF%CF%81%CE%B1_Greece_logo.jpg

Κίνητρα στους αποδέκτες της Τεχνικής Βοήθειας

- Γρήγορη μεταφορά τεχνογνωσίας
- Υποβοήθηση τοπικών προσπαθειών για ανάπτυξη
- Αποφυγή υπερεξάρτησης σε άλλα κράτη
- Προστασία εσωτερικής ασφάλειας μέσω οικονομικής ανάπτυξης και βελτίωσης οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης ευρύτερων στρωμάτων του πληθυσμού

Προβλήματα της Τεχνικής Βοήθειας (1)

- Επιβολή της τεχνικής αυθεντίας.
- Κάποια άτομα, εκτός τοπικής κοινωνίας, είναι σε θέση να γνωρίζουν
- Μικρή συμμετοχή-παθητικοί δέκτες οι κάτοικοι.
- Είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη των ανθρώπων στους οποίους απευθύνονται τα προγράμματα

Προβλήματα της Τεχνικής Βοήθειας (2)

- **Έλλειψη αμφίδρομων σχέσεων**

*Ροή πληροφοριών με τη μορφή εντολών.
Αγνοούνται οι προσδοκίες του αποδέκτη*

- **Άγνοια των κοινωνικών επιπτώσεων**

Ποιος πληρώνει-ποιος κερδίζει;

- **Μεγάλο κόστος**

Γεωργικές εφαρμογές;

Η στρατηγική των Συγκρούσεων

- Ο άμεσος και ανοιχτός **ανταγωνισμός** ανάμεσα σε άτομα ή κοινωνικές ομάδες για την πραγματοποίηση του ίδιου αντικειμενικού σκοπού (διεκδίκηση δικαιωμάτων, προνομίων ή κάποιων κοινωνικών πόρων) που μπορεί να επιτευχθεί με την **αδρανοποίηση, νίκη ή υποταγή** του ενός από τα δύο αντιμαχόμενα μέρη

Λειτουργικές επιδράσεις σύγκρουσης

- Καταπολεμά τη στασιμότητα και αδράνεια
- Επιτρέπει την εξωτερίκευση μη-κανοποιήσης
- Επιτρέπει τη δημιουργία νέων πρότυπων συμπεριφοράς
- Επιτρέπει την εξακρίβωση της δύναμης των δομών της εξουσίας
- Ισχυροποιεί τους δεσμούς ανάμεσα στα μέλη

Επιδράσεις σε ομάδες

Προσδιορίζει τα προβλήματα

Αυξάνει τη συνοχή

Οδηγεί σε συμμαχίες,

Κρατά τις ομάδες σε εγρήγορση

Αυξάνει την ένταση

Οδηγεί σε ένταση τις κοινωνικές ομάδες

Διαλύει τα κανάλια επικοινωνίας,

Εκτρέπει την προσοχή των μελών από τον αντικειμενικό σκοπό της ομάδας

Επιδράσεις σε άτομα

Μάθηση

Ενεργητικότητα

Δημιουργικότητα

Αλλαγή

Πρόοδος

Αδράνεια

Σύγχυση

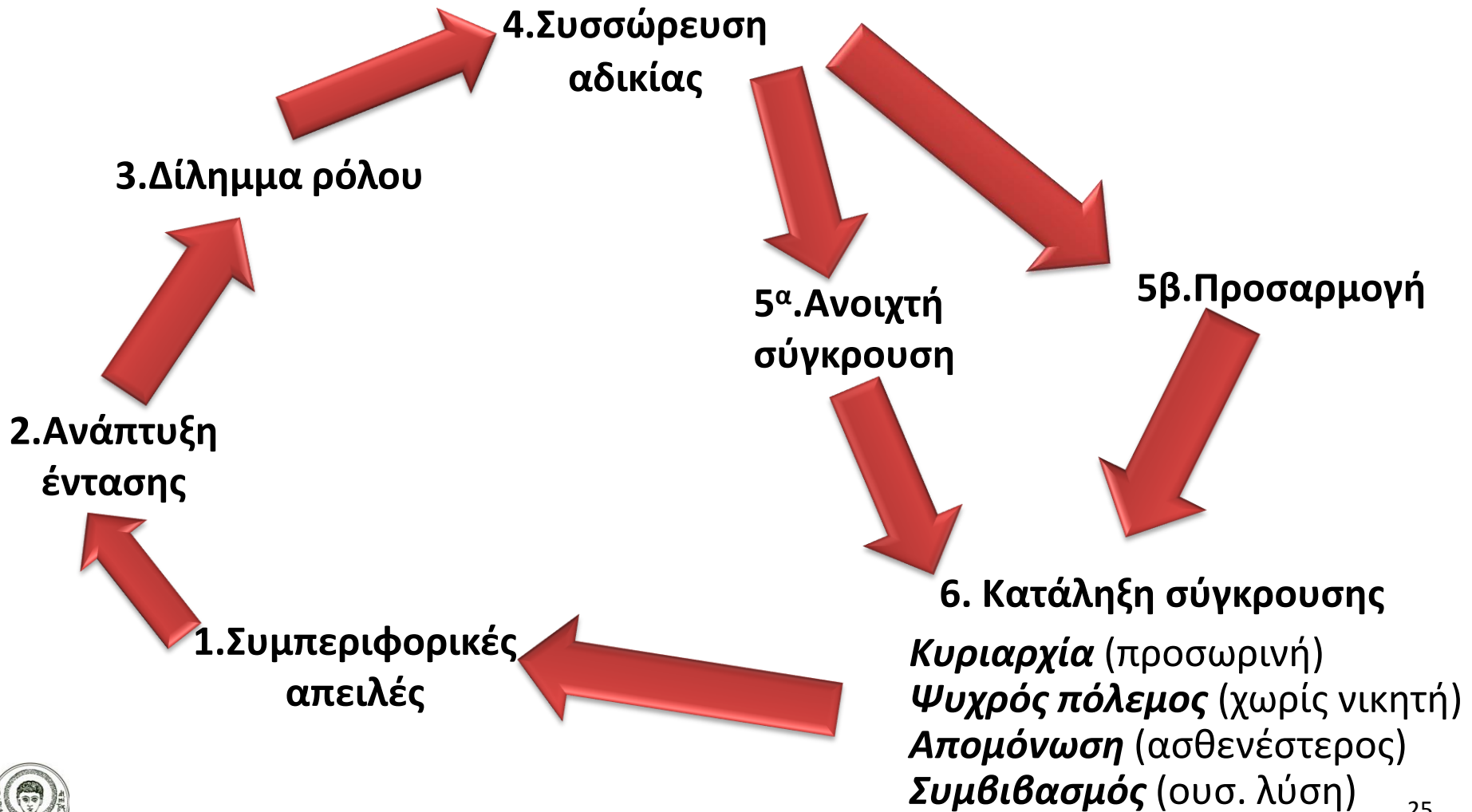
Ένταση (στρες)

Βία

Παρεκτροπή

Τα στάδια της σύγκρουσης

Ο ρόλος των στελεχών

- Καθοδηγητικός
- Να εξηγήσουν τα υπέρ και τα κατά
- Να αφήσουν την ομάδα να καταλήξει ανεπηρέαστη στην απόφασή της
- Μετά την απόφαση οφείλουν να ασχοληθούν με τα οργανωτικά θέματα (ενημέρωση φορέων, ΜΜΕ, κλπ)

Κριτήρια επιλογής στρατηγικής (1)

**Δεν υπάρχει η τέλεια
Στρατηγική**

Εξαρτάται από:

- Τη φύση του προβλήματος
- Τον προσανατολισμό του στελέχους ΤΑ
- Τον προσανατολισμό του φορέα
- Τον προσανατολισμό της τοπικής κοινωνίας

Κριτήρια επιλογής στρατηγικής (2)

Τι πρέπει να κάνω για να επιφέρω την κοινωνική αλλαγή;

- Αλλάζω τα μυαλά των ανθρώπων;
- ή
- Αλλάζω την κατανομή των κρατικών πόρων στις διάφορες ομάδες;

(Khinduka, 1969)

Βιβλιογραφία

- **Δαουτόπουλος, Γ. (2005).** *Τοπική Ανάπτυξη*. Ε΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΖΥΓΟΣ [ΚΩΔ. 3929]

Επιπρόσθετες πηγές για μελέτη:

1. Εύρεση στατιστικών δεδομένων: www.statistics.gr , www.eurostat.eu
2. Ερευνητικά άρθρα από ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά πρακτικά συνεδρίων τα οποία ανανεώνονται σε ετήσια βάση και αναρτώνται στο <http://rural-lab.agro.auth.gr/309γ.htm>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Αλεμπάκη
Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

